

UMOWA LEASINGU

DEFINICJA

Art. 709¹. k.c.

Przez umowę leasingu **finansujący** zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony,

a **korzystający** zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego.

CHARAKTER PRAWNY UMOWY

UMOWA NAZWANA

– *essentialia negotii* są uregulowane w Kodeksie cywilnym;
umowa leasingu jest szczególnym rodzajem umowy o korzystanie z rzeczy;
usytuowana jest zaraz za przepisami o najmie i dzierżawie;
oparta jest na przepisach o charakterze dyspozytywnym.

UMOWA KONSENSUALNA

– dochodzi do skutku przez zgodne oświadczenia woli stron;
nie jest wymagane przekazanie przedmiotu umowy.

UMOWA ODPLATNA

– odbywa się za wynagrodzeniem w postaci rat leasingowych;
leasingobiorca uzyskuje określoną korzyść majątkową.

UMOWA WZAJEMNA

– obie strony umowy zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednim świadczeniem drugiej strony

CHARAKTER PRAWNY UMOWY

UMOWA DWUSTRONNIE ZOBOWIĄZUJĄCA

– obowiązek spełnienia świadczenia ciąży na obu stronach umowy leasingu, każda strona jest wierzycielem i dłużnikiem w stosunku do drugiej.

UMOWA TERMINOWA

UMOWA HANDLOWA

– co najmniej jedna ze stron musi prowadzić przedsiębiorstwo, a więc zarobkowo prowadzić działalność gospodarczą.

UMOWA EMPIRYCZNA

– jej model został wykształcony przez praktykę obrotu gospodarczego; ma wiele cech zbliżonych do innych umów.

STRONY UMOWY

FINANSUJĄCY

poprzednio leasingodawca

tylko podmiot prowadzący
przedsiębiorstwo w rozumieniu
art. 43¹ k.c.;

osoby fizyczne, osoby prawne, podmiot
ustawowy prowadzący działalność
gospodarczą w zakresie umów
leasingowych we własnym imieniu,
zarobkowo i w sposób ciągły.

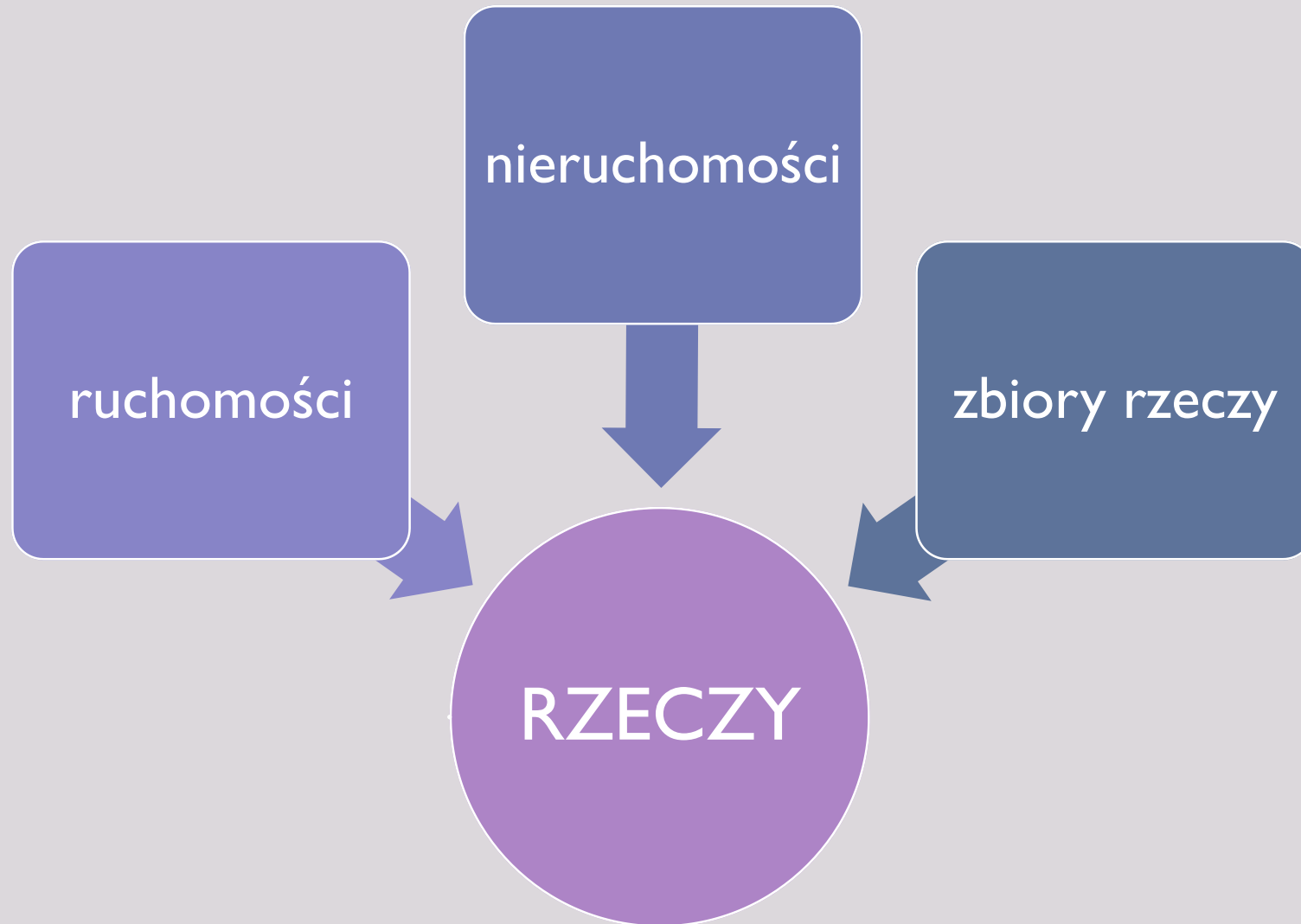
KORZYSTAJĄCY

poprzednio leasingobiorca

wszystkie podmioty prawne, które
chcą używać rzeczy albo używać
rzeczy i pobierać z niej pożytki;

jeżeli to przedsiębiorca – wtedy
obróć profesjonalny.

PRZEDMIOT ŚWIADCZENIA FINANSUJĄCEGO

PRZEDMIOTEM ŚWIADCZENIA FINANSUJĄCEGO **NIE MOŻE BYĆ:**

dobra niematerialne

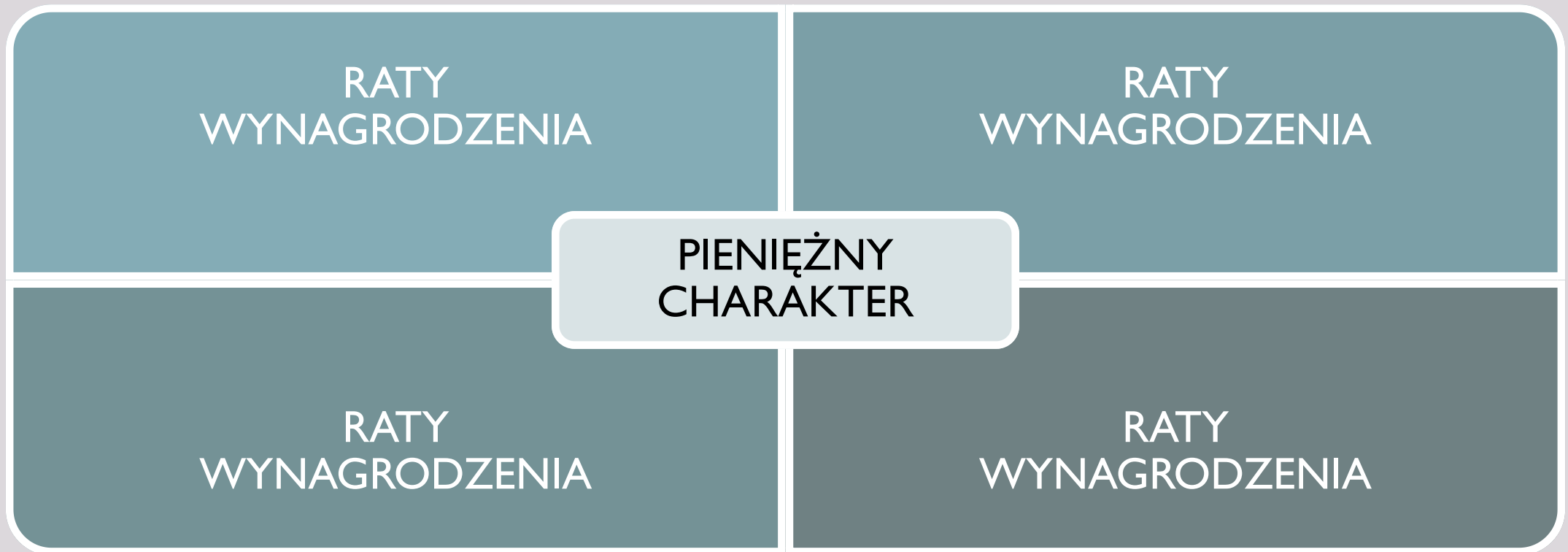
prawa

przedsiębiorstwo (art. 55¹ k.c.)

gospodarstwo rolne (art. 55³ k.c.)

części składowe rzeczy (art. 47 § 1 k.c.)

PRZEDMIOT ŚWIADCZENIA KORZYSTAJĄCEGO

ZAWARCIE UMOWY LEASINGU

- dochodzi do skutku *solo consensu*
- wg ogólnych zasad k.c. (złożenie i przyjęcie oferty art. 66 i nast. k.c., negocjacje art. 72 k.c., aukcja i przetarg)
- może ją poprzedzać zawarcie umowy przedwstępnej
- oferta finansującego ma najczęściej formę formularza
- właściwe wykorzystanie wzorców umownych jest charakterystyczne dla zawarcia umowy leasingowej
- mogą mieć formę umów adhezyjnych (przez przystąpienie)

FORMA UMOWY LEASINGU

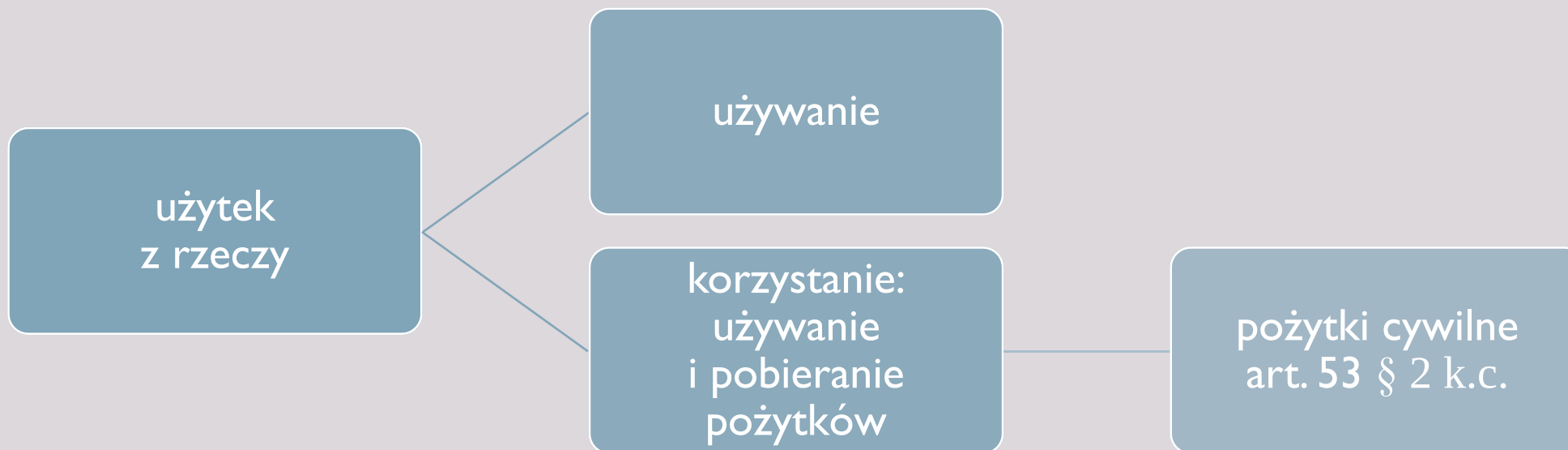
Art. 709² . k.c.

Umowa leasingu powinna być zawarta na piśmie pod rygorem nieważności.

- zwiększenie pewności obrotu i jawności umowy leasingu w stosunku do osób trzecich i zabezpieczenie ich interesów

CZAS TRWANIA I ZAKRES KORZYSTANIA Z RZECZY

- umowa zawarta jedynie na czas oznaczony

SPOŁECZNO-GOSPODARCZY CEL UMOWY LEASINGU

KORZYSTAJĄCY:

- wyzyskanie przeważającej części wartości użytkowej cudzej rzeczy w wyniku jej używania i ewentualnie pobierania pożytków
- zamiar korzystającego nie obejmuje zakupu rzeczy, choć to możliwe

FINANSUJĄCY:

- dysponuje środkami finansowymi, a nie rzeczą
- oczekuje zwrotu nakładów poczynionych na nabycie rzeczy i kosztów finansowania oraz osiągnięcia zysku
- prawo własności rzeczy służy jako zabezpieczenie wierzytelności

ŚWIADCZENIE USŁUGI
POLEGAJĄCEJ NA NABYCIU
WŁASNOŚCI RZECZY

KREDYTOWANIE WŁASNOŚCI
RZECZY PRZEZ WYŁOŻENIE
ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA
ZAKUP

UNIEMOŻLIWIENIE ZUŻYCIA
RZECZY W CAŁOŚCI LUB W
PRZEWAGAJĄCEJ CZĘŚCI

FUNKCJE UMOWY LEASINGU

OBOWIĄZKI FINANSUJĄCEGO

1. nabycie rzeczy od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w umowie leasingu; nabycie wiąże się z **celem** umowy leasingu, jakim jest oddanie do używania albo do używania i pobierania pożytków;

2. wydanie rzeczy korzystającemu:

art. 709⁴ k.c.

§ 1. Finansujący powinien wydać korzystającemu rzecz w takim stanie, w jakim znajdowała się ona w chwili wydania finansującemu przez zbywcę.

§ 2. Finansujący nie odpowiada wobec korzystającego za przydatność rzeczy do umówionego użytku.

§ 3. Finansujący obowiązany jest wydać korzystającemu razem z rzeczą odpis umowy ze zbywcą lub odpisy innych posiadanych dokumentów dotyczących tej umowy, w szczególności odpis dokumentu gwarancyjnego co do jakości rzeczy, otrzymanego od zbywcy lub producenta.

OBOWIĄZKI FINANSUJĄCEGO

3. przeniesienie własności rzeczy, gdy finansujący zobowiązał się bez dodatkowego świadczenia przenieść na korzystającego własność rzeczy po upływie oznaczonego w umowie czasu trwania umowy leasingu; powinien tego dokonać w terminie miesiąca od upływu terminu umowy leasingu, chyba że strony uzgodniły inny termin;
4. niezwłoczne zawiadomienie korzystającego o zbyciu przez niego rzeczy będącej przedmiotem leasingu
5. znoszenie używania rzeczy i pobierania z niej pożytku
6. odbiór rzeczy po zakończeniu umowy leasingu

OBOWIĄZKI KORZYSTAJĄCEGO

1. odbiór rzeczy od zbywcy
2. zapłata rat wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy w terminach umówionych:
 - wynagrodzenie powinno być równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego
 - jeżeli korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty, finansujący powinien wyznaczyć na piśmie korzystającemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia (postanowienia umowne mniej korzystne dla korzystającego są nieważne)
3. ponoszenie kosztów ubezpieczenia rzeczy od jej utraty w czasie trwania leasingu:

Art. 709⁶ [Koszty ubezpieczenia]

Jeżeli w umowie leasingu zastrzeżono, że korzystający obowiązany jest ponosić koszty ubezpieczenia rzeczy od jej utraty w czasie trwania leasingu, w braku odmiennego postanowienia umownego, koszty te obejmują składkę z tytułu ubezpieczenia na ogólnie przyjętych warunkach.

OBOWIĄZKI KORZYSTAJĄCEGO

4. utrzymanie rzeczy w należyтым stanie:

Art. 709⁷ [Obowiązki korzystającego]

§ 1. Korzystający obowiązany jest utrzymywać rzecz w należyтым stanie, w szczególności dokonywać jej konserwacji i napraw niezbędnych do zachowania rzeczy w stanie niepogorszonym, z uwzględnieniem jej zużycia wskutek prawidłowego używania, oraz ponosić ciężary związane z własnością lub posiadaniem rzeczy.

§ 2. Jeżeli w umowie leasingu nie zostało zastrzeżone, że konserwacji i napraw rzeczy dokonuje osoba mająca określone kwalifikacje, korzystający powinien niezwłocznie zawiadomić finansującego o konieczności dokonania istotnej naprawy rzeczy.

§ 3. Korzystający obowiązany jest umożliwić finansującemu sprawdzenie rzeczy w zakresie określonym w § 1 i 2.

OBOWIĄZKI KORZYSTAJĄCEGO

5. używanie i pobieranie pożytków w sposób określony w umowie:

Art. 709⁹ k.c.

Korzystający powinien używać rzeczy i pobierać jej pożytki w sposób określony w umowie leasingu, a gdy umowa tego nie określa - w sposób odpowiadający właściwościom i przeznaczeniu rzeczy.

Art. 709¹⁰ k.c.

Bez zgody finansującego korzystający nie może czynić w rzeczy zmian, chyba że wynikają one z przeznaczenia rzeczy.

Art. 709¹² k.c.

§ 1. Bez zgody finansującego korzystający nie może oddać rzeczy do używania osobie trzeciej.

§ 2. W razie naruszenia obowiązku określonego w § 1, finansujący może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia.

UPRAWNIENIA FINANSUJĄCEGO

1. prawo do umówionego w ratach wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy przez korzystającego
2. sprawdzenie rzeczy, w szczególności czy znajduje się w należyтым, niepogorszonym stanie, z uwzględnieniem jej zużycia wskutek prawidłowego używania
3. finansujący może sprawdzić czy konserwacja dokonywana przez korzystającego jest prowadzona prawidłowo
4. wyrażenie zgody na oddanie rzeczy do używania osobie trzeciej
5. finansujący wyraża zgodę na dokonanie zmian w rzeczy
6. może w czasie umowy zbyć rzecz będącą przedmiotem leasingu – nabywca wstępuje wówczas w stosunek leasingu na miejsce finansującego

UPRAWNIENIA KORZYSTAJĄCEGO

1. używania rzeczy albo używania i pobierania z niej pożytków (koncepcja alternatywnego rozstrzygnięcia)

Art. 709⁹ k.c.

Korzystający powinien używać rzeczy i pobierać jej pożytki w sposób określony w umowie leasingu, a gdy umowa tego nie określa - w sposób odpowiadający właściwościom i przeznaczeniu rzeczy.

2. żądanie przeniesienia własności rzeczy w terminie miesiąca od upływu czasu trwania leasingu (chyba że strony wyznaczyły inny termin), gdy finansujący zobowiązał się bez dodatkowego świadczenia przenieść na korzystającego własność rzeczy po upływie oznaczonego terminu

ZBYCIE RZECZY ODDANEJ W LEASING

Art. 709¹⁴ k.c.

§ 1. W razie zbycia rzeczy przez finansującego nabywca wstępuje w stosunek leasingu na miejsce finansującego.

§ 2. Finansujący powinien niezwłocznie zawiadomić korzystającego o zbyciu rzeczy.

ZAKOŃCZENIE UMOWY LEASINGU

1. z chwilą upływu czasu, na jaki została zawarta;

2. w razie rozwiązania umowy za zgodą stron;

3. w razie utraty rzeczy z powodu okoliczności, za które finansujący nie ponosi odpowiedzialności, w przypadku gdy utrata rzeczy nastąpiła po wydaniu korzystającemu (korzystający powinien niezwłocznie zawiadomić finansującego o utracie rzeczy)

- finansujący może wówczas żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie, a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i wygaśnięcia umowy leasingu oraz z tytułu ubezpieczenia rzeczy, a także naprawienia szkody (art. 709⁵ k.c.)

4. w wyniku wypowiedzenia umowy przez finansującego, jeżeli:

- *pomimo upomnienia przez finansującego na piśmie korzystający nie wykonuje obowiązków z **Art. 709⁷ k.c.***
- *pomimo upomnienia przez finansującego korzystający używa rzeczy i pobiera z niej pożytki w sposób sprzeczny z określonym w umowie;*
- bez zgody finansującego korzystający poczynił w rzeczy zmiany, chyba że wynikają one z przeznaczenia rzeczy;
- bez zgody finansującego korzystający oddał rzeczy do używania osobie trzeciej;
- korzystający dopuszcza się zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty, a finansujący wyznaczył na piśmie korzystającemu odpowiedni termin dodatkowy do zapłacenia zaległości z zagrożeniem, że w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, chyba że strony uzgodniły termin wypowiedzenia.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NIEWYKONANIE LUB NIENALEŻYTE WYKONANIE UMOWY

Art. 471 k.c.

Dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Art. 709⁸ k.c.

§ 1. Finansujący nie odpowiada wobec korzystającego za wady rzeczy, chyba że wady te powstały na skutek okoliczności, za które finansujący ponosi odpowiedzialność. Postanowienia umowne mniej korzystne dla korzystającego są nieważne.

§ 2. Z chwilą zawarcia przez finansującego umowy ze zbywcą z mocy ustawy przechodzą na korzystającego uprawnienia z tytułu wad rzeczy przysługujące finansującemu względem zbywcy, z wyjątkiem uprawnienia odstąpienia przez finansującego od umowy ze zbywcą.

§ 3. Wykonanie przez korzystającego uprawnień określonych w § 2 nie wpływa na jego obowiązki wynikające z umowy leasingu, chyba że finansujący odstąpi od umowy ze zbywcą z powodu wad rzeczy.

§ 4. Korzystający może żądać odstąpienia przez finansującego od umowy ze zbywcą z powodu wad rzeczy, jeżeli uprawnienie finansującego do odstąpienia wynika z przepisów prawa lub umowy ze zbywcą. Bez zgłoszenia żądania przez korzystającego finansujący nie może odstąpić od umowy ze zbywcą z powodu wad rzeczy.

§ 5. W razie odstąpienia przez finansującego od umowy ze zbywcą z powodu wad rzeczy, umowa leasingu wygasa. Finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i wygaśnięcia umowy leasingu oraz umowy ze zbywcą.

ZOBOWIĄZANIE KORZYSTAJĄCEGO DO NABYCIA
RZECZY OD OZNACZONEGO ZBYWCY I NA
WARUNKACH OKREŚLONYCH
W UMOWIE LEASINGU

ZOBOWIĄZANIE FINANSUJĄCEGO DO ODDANIA
RZECZY KORZYSTAJĄCEMU DO UŻYWANIA ALBO
DO UŻYWANIA I POBIERANIA POŻYTKÓW

ZOBOWIĄZANIE KORZYSTAJĄCEGO DO ZAPŁATY
W UMÓWIONYCH RATACH WYNAGRODZENIA
PIENIĘŻNEGO, RÓWNEGO CO NAJMNIEJ CENIE
BĄDŹ WYNAGRODZENIA Z TYTUŁU NABYCIA
RZECZY PRZEZ FINANSUJĄCEGO

ELEMENTY PRZEDMIOTOWO- ISTOTNE UMOWY LEASINGU

LEASING OPERACYJNY

- leasing operacyjny cechuje się krótkotrwałością umowy (z reguły do 3 lat)
 - wykorzystywany w procesie realizacji dużych wielozadaniowych inwestycji
- zawierany na okres krótszy od czasu amortyzacji rzeczy
- inwestor może wykorzystać ten rodzaj leasingu np. do zdobycia majątku niezbędnego do przeprowadzenia prac budowlanych w fazie inwestycyjnej

Art. 17b ust. 1 i 2 u.p.d.o.p. i art. 23b ust. 1 i 2 u.p.d.o.f.

- gdy umowa, została zawarta na czas oznaczony, stanowiący co najmniej 40% normatywnego okresu amortyzacji, jeżeli przedmiotem umowy leasingu są podlegające odpisom amortyzacyjnym rzeczy ruchome lub wartości niematerialne i prawne, albo została zawarta na okres co najmniej 5 lat, jeżeli jej przedmiotem są podlegające odpisom amortyzacyjnym nieruchomości;
- suma ustalonych opłat w umowie leasingu, pomniejszona o należny podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu;

LEASING FINANSOWY

- długoterminowy charakter umowy, zbliżony do gospodarczej używalności przekazanego dobra z jednoczesnym zagwarantowanym prawem zakupu po okresie trwania umowy, pod warunkiem spłaty przez leasingobiorcę wszystkich rat
- opłaty ponoszone przez korzystającego w okresie trwania umowy pokrywają całkowite koszty leasingodawcy oraz zapewniają określony zysk
- korzystający przejmuje na siebie pełne ryzyko związane z przedmiotem leasingu oraz pokrywa wszelkie koszty dotyczące jego utrzymania i ubezpieczenia także podatki i opłaty związane z jego eksploatacją

art. 17f ust. 1 i 2 u.p.d.o.p. i art. 23f ust. 1 i 2 u.p.d.o.f.)

- suma ustalonych w umowie leasingu opłat, pomniejszona o należny podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu;
- umowa zawiera postanowienie, że w podstawowym okresie umowy leasingu odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający

	LEASING OPERACYJNY	LEASING FINANSOWY
CZAS TRWANIA UMOWY	nie krótszy niż 40% tzw. normatywnego okresu amortyzacji środka trwałego bądź 5 lat – w przypadku nieruchomości.	oznaczony, bez ograniczeń
CEL UMOWY	tylko używanie środka trwałego przez czas leasingu albo używanie go w trakcie trwania umowy oraz wykup po jej zakończeniu za wartość wykupu	używanie

LEASING BEZPOŚREDNI I POŚREDNI

Leasing bezpośredni polega na tym, że rzecz oddawana jest w leasing bezpośrednio przez jej producenta (wytwórcę), natomiast w konstrukcji leasingu pośredniego przedsiębiorca leasingowy nabywa rzecz od wytwórcy i następnie oddaje ją korzystającemu do używania.

Art. 709¹⁸. k.c.

Do umowy, przez którą jedna strona zobowiązuje się oddać rzecz stanowiącą jej własność do używania albo do używania i pobierania pożytków drugiej stronie, a druga strona zobowiązuje się zapłacić właścicielowi rzeczy w umówionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej wartości rzeczy w chwili zawarcia tej umowy, stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego tytułu.

Leasing operacyjny „mokry” – głównie w branży okrętowej, poza leasingiem przedmiotu (np. statku morskiego), świadczy dodatkowo inne, określone w umowie usługi (np. zapewnia personel, paliwo do przedmiotu leasingu).

Leasing „*sale and lease back*” (zwrotny) – właściciel środka trwałego sprzedaje go przedsiębiorstwu leasingowemu, a następnie ten sam środek trwały bierze w leasing. Na celu uzyskanie natychmiastowego dopływu gotówki oraz określonych korzyści podatkowych.

INNE RODZAJE LEASINGU

UMOWA FAKTORINGU

CHARAKTER PRAWNY UMOWY FAKTORINGU

**umowa
nienazwana**

**umowa
handlowa**

**umowa
konsensualna**

**umowa
dwustronnie
zobowiązująca**

**umowa
wzajemna**

**umowa
odpłatna**

faktoring polega na nabyciu przez faktora określonych wierzytelności bezspornych co do wysokości i zasady, przysługujących przedsiębiorcy z tytułu **sprzedaży, usługi lub dostawy** w zamian za kwotę odpowiadającą wierzytelności, pomniejszoną o wynagrodzenie (prowizję) faktora

przedmiotem umowy mogą być także wierzytelności przyszłe

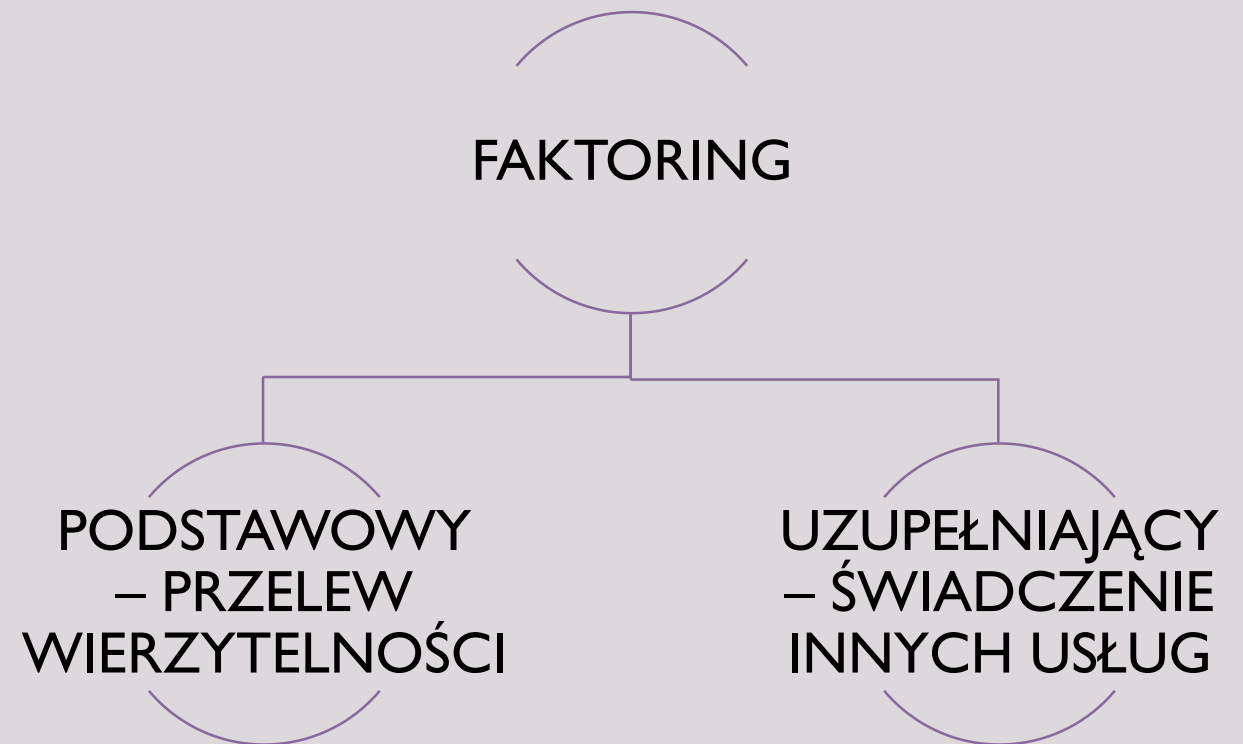
ponadto faktor w ramach umowy zobowiązuje się do dokonywania innych czynności na rzecz faktoranta, niezwiązanych bezpośrednio z przelewem wierzytelności

DEFINICJA UMOWY FAKTORING

CEL ZAWARCIA UMOWY FAKTORINGU

- umowa faktoringu umożliwia faktorantowi, czyli przedsiębiorcy, uzyskanie środków finansowych z tytułu przelewu wierzytelności przed terminem wymagalności (faktorant utrzymuje stabilność finansową bez konieczności zaciągania kredytu)
- interes ekonomiczny faktora, czyli banku, polega na nabyciu wierzytelności od przedsiębiorcy za cenę niższą od wartości nominalnej, a więc z dyskontem

PRZEDMIOT UMOWY FAKTORINGU

PRZEDMIOT UMOWY FAKTORINGU

- podstawowym przedmiotem umowy factoringu jest **przelew wierzytelności**, z chwilą zawarcia umowy dochodzi do przeniesienia wierzytelności z przedsiębiorcy na faktora, chyba że strony ustalą inną datę przejścia wierzytelności niż data zawarcia umowy lub chodzi tylko o zobowiązanie się do przedstawienia faktorowi wierzytelności z prawem tego ostatniego do nabycia lub nie, ewentualnie gdy przedmiotem nabycia mogą być wierzytelności przyszłe;
- wierzytelności będące przedmiotem umowy w zasadzie charakteryzuje krótki termin zaspokojenia – **od 14 do 210 dni**;
- nie istnieją żadne przeszkody prawne, aby wierzytelności charakteryzujące się dłuższym terminem zaspokojenia były przedmiotem takiej umowy, wraz z przejściem na rzecz faktora wierzytelności głównej przechodzą również wszelkie prawa związane z tą wierzytelnością.

PRZELEW WIERZYTELNOŚCI

- zawsze odpłatny
 - jej przedmiotem są najczęściej krótkoterminowe wierzytelności przyszłe oraz jeszcze niewymagalne wierzytelności istniejące
 - w wyniku przelewu przechodzi na faktora cała wierzytelność główna – prawo domagania się zapłaty ceny za sprzedany towar, albo wynagrodzenia za wykonaną usługę
 - przedmiotem cesji nie może być wierzytelność, której sprzeciwiałby się ustawie, właściwości zobowiązania albo zastrzeżeniu umownemu
-

MOTYWY EKONOMICZNE WYBORU FAKTORINGU JAKO ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. brak nowoczesnego zaplecza i profesjonalnego personelu administracyjno-księgowego
 2. potrzeba zabezpieczenia się przed opóźnieniami w płatnościach kontrahentów oraz wzrost ich oczekiwań co do wydłużania okresów odroczenia zapłaty
 3. trudności w uzyskaniu kredytu z innych źródeł, szczególnie bankowych
 4. wahania sezonowe działalności przedsiębiorstwa i wywołane tym okresowe spiętrzenia w pracy administracji i księgowości
 5. skomplikowana procedura fakturowania stosowną przez klientów
 6. potrzeba skorzystania z usług marketingowych faktora
-

ŚWIADCZENIA DODATKOWE

dochodzenie od
dłużników należności
z tytułu umowy
faktoringu

prowadzenie
doradztwa prawnego
lub ekonomicznego

prowadzenie badań
rynku na rzecz
faktora

przeprowadzanie
okresowych analiz
sytuacji ekonomicznej
dłużników

udzielanie zaliczek lub
kredytów

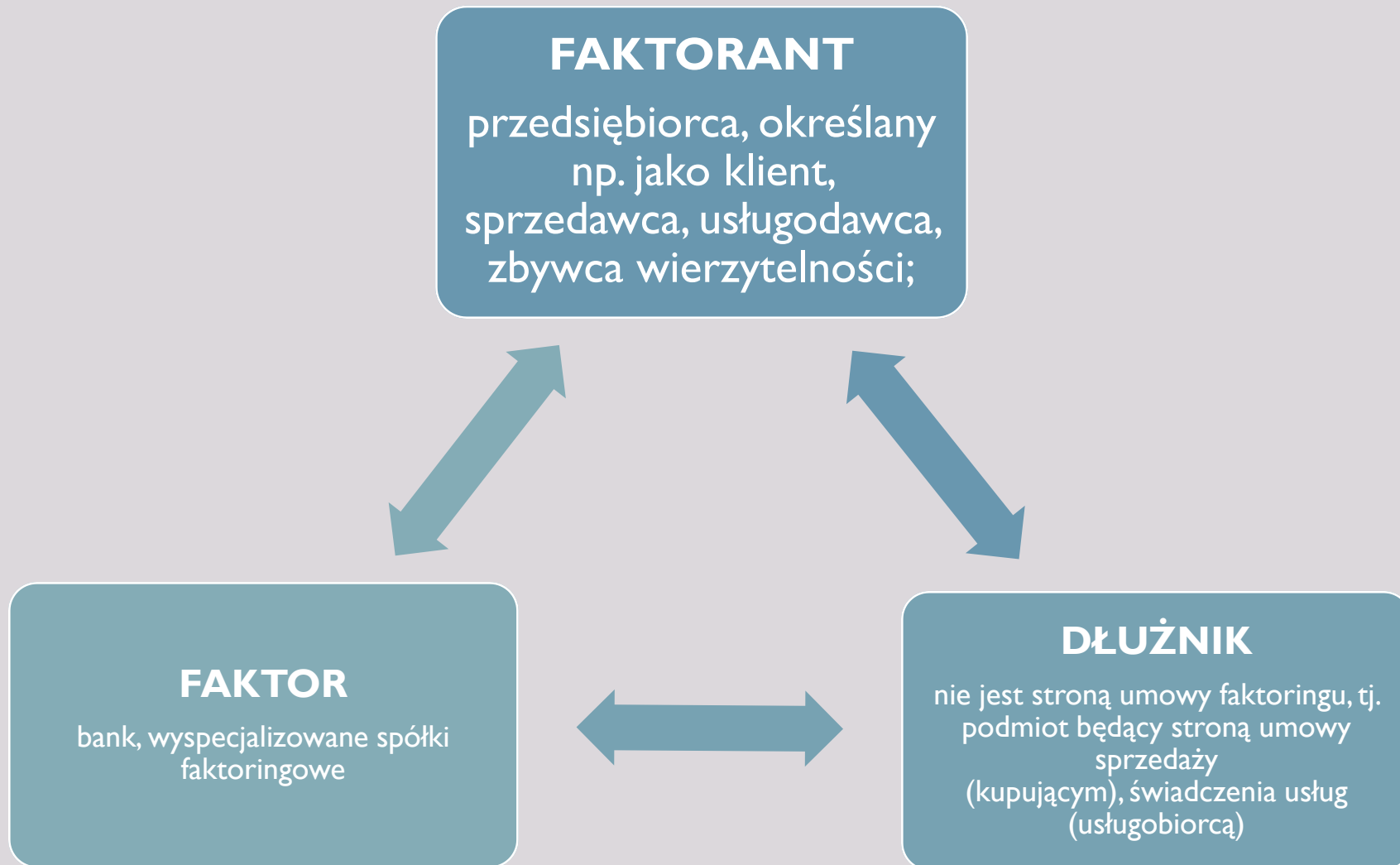
FUNKCJE FAKTORINGU

FINANSOWANIA

USŁUGOWA

GWARANCYJNA

STRONY UMOWY FAKTORINGU

MECHANIZM DZIAŁANIA FAKTORINGU

RODZAJE UMOWY FAKTORINGU

**FAKTORING
WŁAŚCIWY**

**FAKTORING
NIEWŁAŚCIWY**

faktor na mocy umowy o cesję
wierzytelności przejmuje wszelkie
wierzytelności przysługujące
faktorantowi, czyli klientowi banku;

na faktora przechodzi pełne ryzyko
niewypłacalności dłużnika zbywanej
wierzytelności;

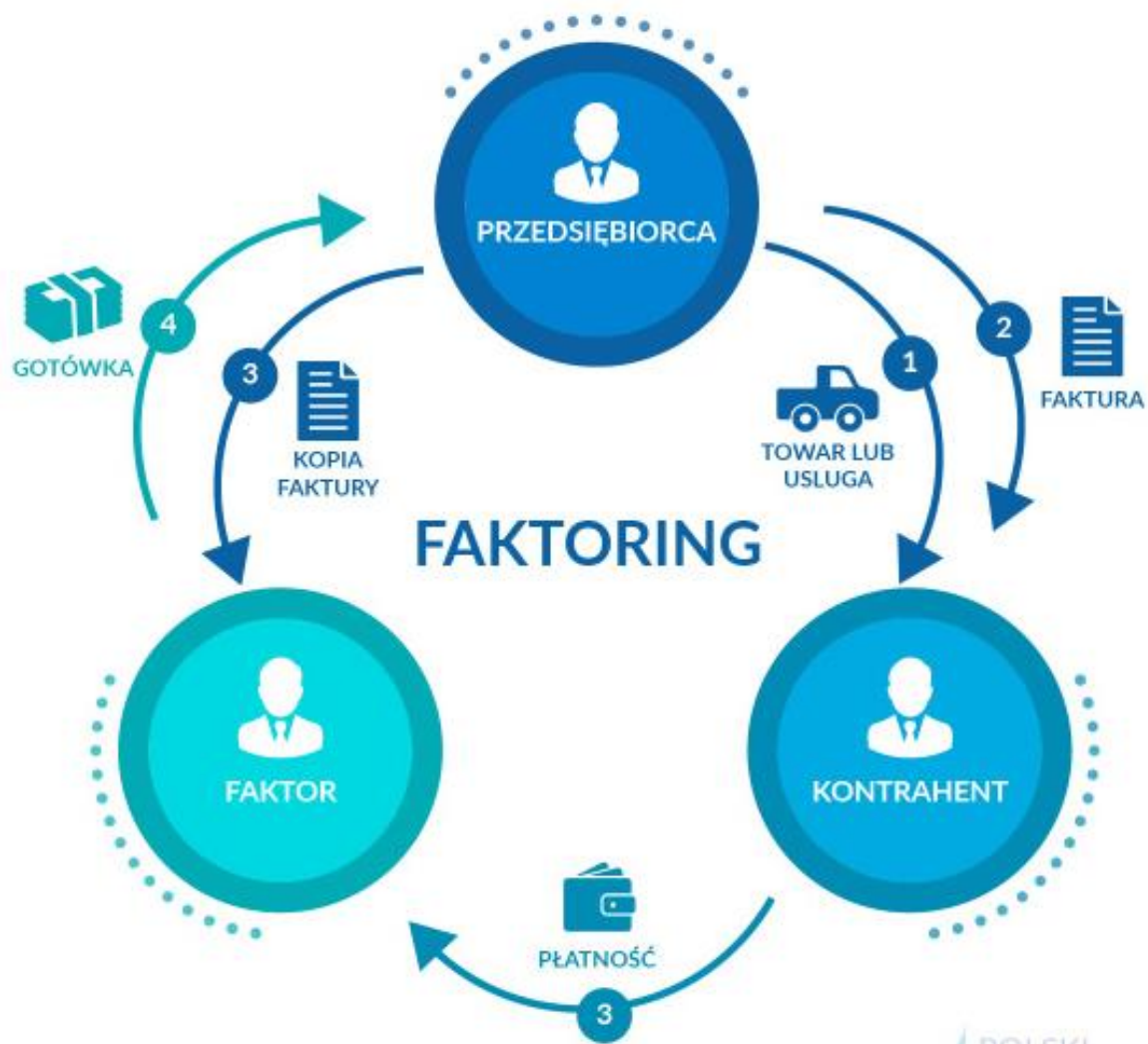

faktorowi nie przysługuje regres do
faktoranta z tytułu niewypłacalności
dłużnika cedowanej wierzytelności
(*del credere*)

FAKTORING WŁAŚCIWY

GWARANCJA *DEL CREDERE*

- zakres przedmiotowy swobodnie kształtowany w umowie
- może być ograniczona jedynie do wierzytelności wybranych dłużników, legitymujących się dostatecznie wysoką wiarygodnością finansową
- faktor może być uprawniony do wskazywania wierzytelności służących jedynie wobec wybranych dłużników
- przejęcie pełnego ryzyka za wypłacalność dłużnika jest najczęściej wyłączone w przypadku, gdy przyczyna niewykonania umowy leży po stronie faktoranta, tj. w razie niezgodności towaru z umową, odpowiedzialności z tytułu gwarancji jakości, rękojmi itp.

RODZAJE FAKTORINGU WŁAŚCIWEGO

OTWARTY	Dłużnik (nabywca towaru lub usługi) zostaje niezwłocznie powiadomiony o dojeściu do skutku umowy factoringowej.
PÓŁOTWARTY	Dostawca towaru lub usługi nie powiadamia dłużnika (odbiorcy towaru lub usługi) o zawarciu umowy factoringu, natomiast faktor czyni to dopiero w momencie wezwania odbiorcy towaru (usług) do zapłaty.
TAJNY	Odbiorca towaru (usługobiorca) nie zostaje powiadomiony o zawarciu umowy factoringu.
POWIERNICZY	Bank, do którego należy dany zbywca towarów lub usług upoważnia faktora do wykonywania określonych usług factoringowych na rzecz zbywcy towarów i usług i ściągania od odbiorców tych towarów i usług (dłużnika) oznaczonych wierzytelności.

FAKTORING NIEWŁAŚCIWY

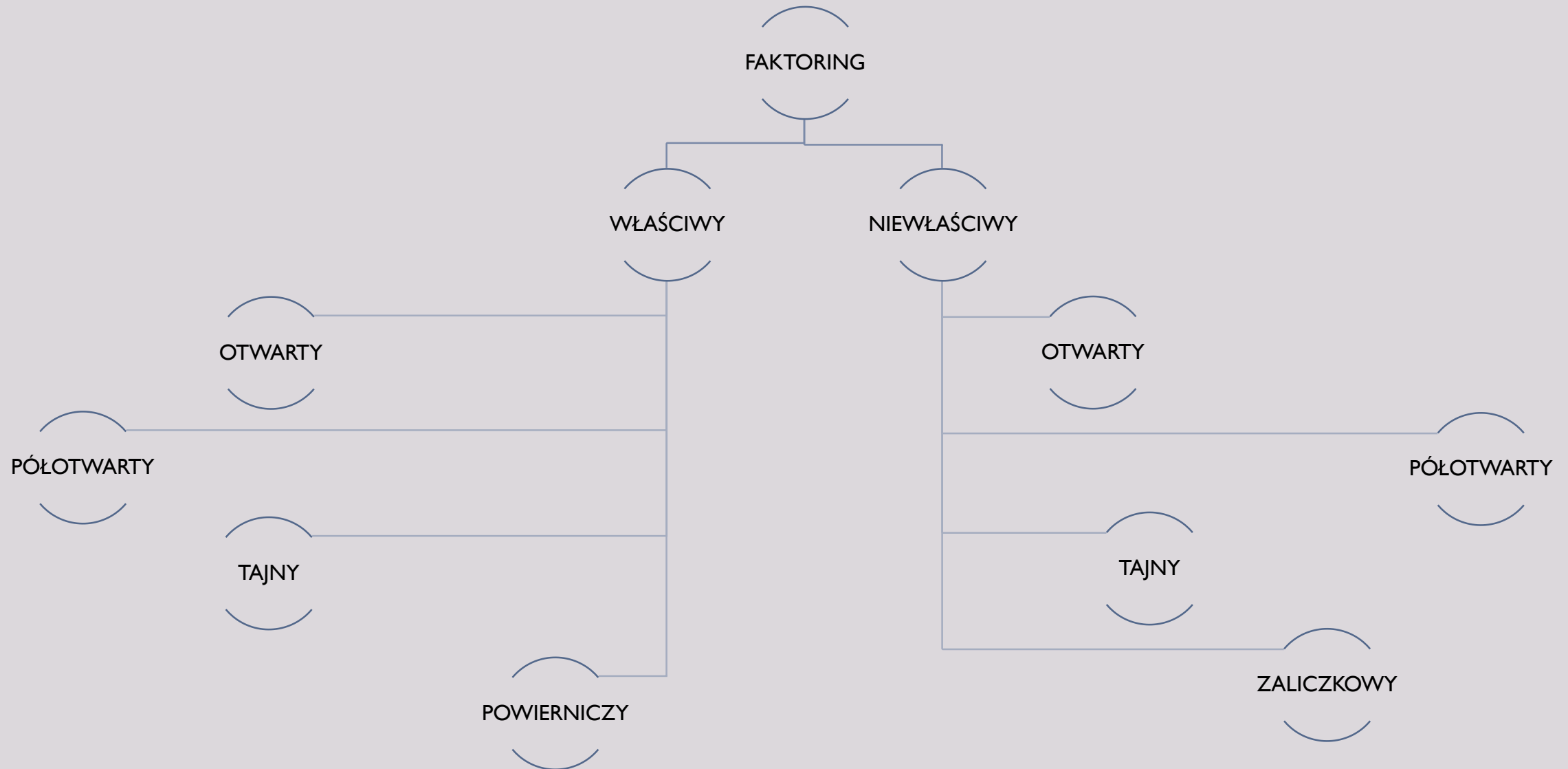
w wyniku zawarcia umowy nie dochodzi do przejścia na faktora ryzyka niewypłacalności dłużnika, czyli **cesja wierzytelności między zbywcą wierzytelności a faktorem nie ma charakteru definitywnego**

faktor, w przypadku niewypłacalności dłużnika zbywanej wierzytelności **może dochodzić egzekucji należności z tytułu umowy przelewu wprost z majątku faktoranta, czyli zbywcy wierzytelności**

RODZAJE FAKTORINGU NIEWŁAŚCIWEGO

OTWARTY	Dłużnik (nabywca towaru lub usługi) zostaje niezwłocznie powiadomiony o dojsciu do skutku umowy factoringowej.
PÓŁOTWARTY	Dostawca towaru lub usługi nie powiadamia dłużnika (odbiorcy towaru lub usługi) o zawarciu umowy faktoringu, natomiast faktor czyni to dopiero w momencie wezwania odbiorcy towaru (usług) do zapłaty.
TAJNY	Odbiorca towaru (usługobiorca) nie zostaje powiadomiony o zawarciu umowy faktoringu.
ZALICZKOWY	Jego przedmiotem są honoraria: • lekarzy, • architektów, • notariuszy, • adwokatów. Faktor wypłaca tym osobom zaliczki pieniężne a conto ich honorarium, sam zaś przejmuje wierzytelności (bez odpowiedzialności del credere).

RODZAJE I TYPY UMÓW FAKTORINGOWYCH

FAKTORING ODWROTNY

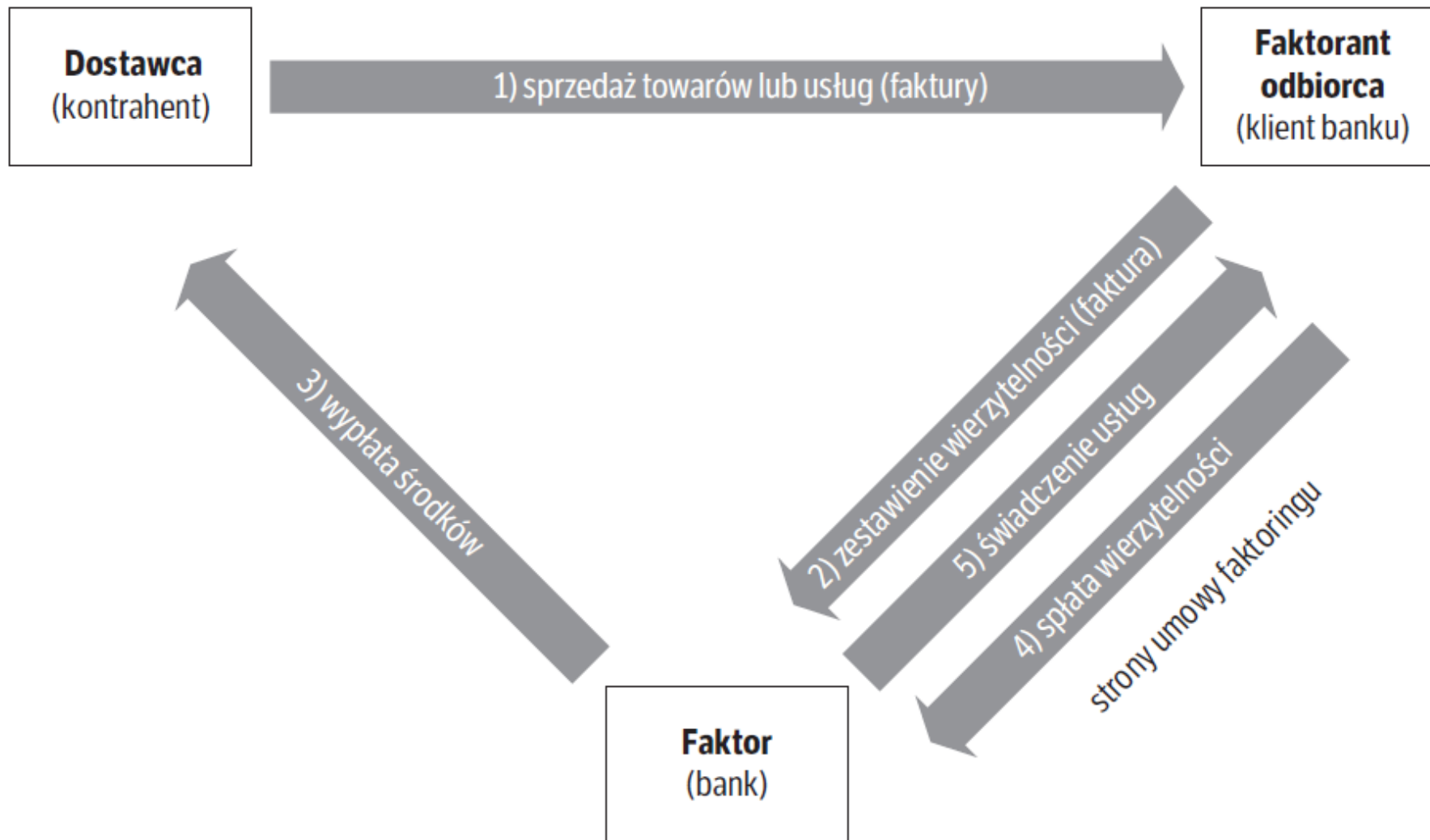
faktor dokonuje płatności za zobowiązania klienta, czyli faktora, wobec dostawców

faktor przejmuje ryzyko niewypłacalności klienta

faktoring odwrotny stwarza możliwość klientowi odroczenia terminu zapłaty oraz wynegocjowanie korzystniejszych warunków handlowych lub dodatkowych rabatów w zamian za regulowanie zobowiązań w terminie bądź przed terminem płatności

klient może zdecydować, który dostawca otrzyma środki w pierwszej kolejności

FAKTORING ODWROTNY

ZE WZGLĘDU NA SPOSÓB SPEŁNIENIA ŚWIADCZENIA

FAKTORING

dyskontowy

(przyspieszony) podobny do dyskonta weksli, z tym że zbycie wierzytelności odbywa się w drodze cesji; kwota z faktury jest pomniejszana o dyskonto, czyli zbycie wierzytelności następuje poniżej ceny znajdującej się na fakturze

zaliczkowy

zbywca wierzytelności otrzymuje zaliczkę na poczet ceny zbytej wierzytelności, a pozostała kwota, pomniejszona o prowizję, jest rozliczana dopiero w chwili spłaty należności lub zapadnięcia terminu wymagalności

ZAWARCIE UMOWY

Ważność umowy zależy od:

- ogólnych regulacji k.c. dot. czynności prawnych,
- ważności umowy będącej podstawą przeniesienia wierzytelności.

zawarcie zwykle poprzedzone jest podpisaniem listu intencyjnego, poprzedzona analizą sytuacji ekonomicznej faktoranta

FORMA UMOWY

- dowolna, co do zasady pisemna
- charakter umów formularzowych – postanowienia są z góry ustalone,
- umowa adhezyjna – mamy do czynienia z przystąpieniem stron do umowy.

ZMIANA I USTANIE UMOWY

ZMIANA

- do zmiany umowy może dojść w każdym czasie trwania stosunku prawnego łączącego przedsiębiorcę i dłużnika z tytułu umowy sprzedaży, dostawy lub usługi; zmiana leży w gestii stron i powinna być określona w umowie;

USTANIE

- podlega ogólnym zasadom prawa cywilnego, wygasa zatem przez:
 - wykonanie zobowiązania;
 - upływ czasu – gdy została zawarta na czas określony;
 - rozwiązanie poprzez zgodne oświadczenie stron;
 - **wypowiedzenie** – strony powinny określić w umowie termin jej wypowiedzenia, dopuszczalne jest także zawarcie w umowie wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym, wypowiedzenie ma skutek „na przyszłość” – umowa przestaje obowiązywać od chwili jej wypowiedzenia, a strony nie zwracają sobie wzajemnie swojego świadczenia;
 - możliwość **odstąpienia od umowy** – dopuszczalna tylko w razie zawarcia odpowiedniej klauzuli w umowie (odstąpienie umowne); umowa powinna wówczas określać przyczyny, po których wystąpieniu strona będzie mogła z takiego uprawnienia skorzystać; odstąpienie od umowy ma skutek „wstecz” – umowę taką uważa się za niezawartą, zwrócenie świadczeń stronie przeciwnej.

FAKTORING WŁAŚCIWY

FAKTOR

I. PRAWA

- badanie stanu majątkowego dłużnika w celu zdobycia pewności, że jego stan majątkowy gwarantuje wypłacalność.

2. OBOWIĄZKI

- obciążenie odpowiedzialnością za wypłacalność dłużnika (ryzyko *del credere*) – oznacza to że strony stanowią w umowie, że wraz z przejściem faktora wierzytelności ponosić on będzie ryzyko wypłacalności dłużnika; do momentu zawarcia umowy ryzyko jest związane z osobą przedsiębiorcy; w związku z ryzykiem *del credere* rośnie też wysokość prowizji faktora.
- przy faktoringu pełnym mamy również do czynienia z definitywnym przejściem wierzytelności przedsiębiorcy na rzecz faktora – w praktyce oznacza to, że taka wierzytelność nie może „powrócić” do zbywcy, a zatem można uznać, że między stronami umowy zawarta została „umowa sprzedaży” wierzytelności,
- faktoring właściwy nie łączy ze sobą prawa regresu – nawet w razie późniejszej niewypłacalności dłużnika, faktor nie może żądać od przedsiębiorcy równej wartości nieściągalnej wierzytelności

FAKTORING NIEWŁAŚCIWY

FAKTOR

1. PRAWA

- brak obciążenia faktora ryzykiem ściągальności wierzytelności od dłużnika;
- prowizja – jednak jest niższa, bo nie występuje odpowiedzialność *del credere*;
- ocena oferowanych wierzytelności przez przedsiębiorcę, głównie pod kątem ich późniejszego egzekwowania od dłużnika: **wierzytelności pewne** – przedmiot factoringu właściwego, **wierzytelności niepewne** – przedmiot factoringu niewłaściwego.

2. OBOWIĄZKI

- faktor ponosi ryzyko jedynie do wysokości określonych kwot, kryterium wypłacalności dłużnika stało się podstawą do przyjmowania w umowie factoringu tzw. kwot najwyższych (granicznych) w stosunku do poszczególnych dłużników; faktor przejmuje na siebie ryzyko *del credere* tylko do wysokości zadeklarowanych kwot; w przypadku przekroczenia przez wierzytelność przyjętych w umowie kwot granicznych zostają one przebrane na wierzyciela zgodnie z zasadą factoringu niewłaściwego;
- świadczenie usług o charakterze dodatkowym – nie wiążą się bezpośrednio z samym przelewem wierzytelności:
 - a) ściąganie od dłużników należności z tytułu umowy faktoringu,
 - b) okresowe badanie sytuacji ekonomicznej dłużników,
 - c) prowadzenie ksiąg handlowych i rachunkowych,
 - d) badanie rynku na rzecz przedsiębiorcy,
 - e) działalność reklamowa,
 - f) doradztwo prawne i ekonomiczne,
 - g) udzielanie zaliczek i kredytów.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NIEWYKONANIE LUB NIEENALEŻYTE WYKONANIE UMOWY

- mają zastosowanie przepisy k.c. regulujące ogólne zasady odpowiedzialności umownej, opartej na zasadzie winy (art. 471 k.c.);
- odpowiedzialność dotyczyć będzie wszelkich obowiązków związanych z umową, którymi zostały obciążone strony danej umowy faktoringowej np. co do sposobu wykonania, jakości, wielości:
 - **w przypadku faktora** będzie ponosił odpowiedzialność za:
 - niewypłacenie przedsiębiorcy umówionej kwoty za przedmiotową wierzytelność,
 - niewypłacalność dłużnika, jeżeli zgodnie z treścią umowy ponosi za to odpowiedzialność,
 - niewykonanie lub nienależyte wykonanie czynności dodatkowych;
 - faktor jest także w stosunku zobowiązaniowym z dłużnikiem, który nie będąc stroną umowy faktoringu pozostaje w relacji z faktorem jako wierzycielem – tu zastosowanie mają przepisy ogólne k.c.
 - **w przypadku przedsiębiorcy** odpowiedzialność może wynikać z:
 - nieuiszczenie prowizji,
 - niezwrócenia otrzymanych od faktora kwot tytułem zaliczki,
 - niewypłacalności dłużnika, jeżeli to wynika z umowy.

UMOWA FORFAITINGU

CHARAKTER PRAWNY UMOWY FAKTORINGU

**umowa
nienazwana**

**umowa
handlowa**

**umowa
konsensualna**

**umowa
dwustronnie
zobowiązująca**

**umowa
wzajemna**

**umowa
odpłatna**

UMOWA FORFAITINGU

- sposób nabywania wierzytelności pieniężnych przyszłych lub istniejących, powstałych z tytułu umowy sprzedaży, dostawy lub o wykonanie usług
- istotą forfaitingu jest konstrukcja bezregresowego wykupu odroczonej, przyszłej wierzytelności **eksportowych** przysługujących dostawcom, czyli eksporterom, w stosunku do odbiorców, a więc importerów, przez wyspecjalizowaną **instytucję forfaitingową**,
- wierzytelności eksportowe mogą być zabezpieczone wekslem własnym, wekslem trasowanym lub innymi instrumentami, np. akredytywą;
- skutkiem umowy forfaitingu jest przede wszystkim przelew wierzytelności na instytucję forfaitingową
- zbywca wierzytelności uzyskuje natomiast źródło finansowania transakcji

UMOWA FORFAITINGU

- **celem umowy** jest umożliwienie zbywcy wierzytelności osiągnięcie celu gospodarczego przede wszystkim przez umożliwienie uzyskania w szybkim czasie odpowiedniego kapitału;
- umowa umożliwia obrót wierzytelnościami pieniężnymi z tytułu umowy:
 - sprzedaży,
 - dostawy,
 - o wykonanie różnego rodzaju usług,
 - wierzytelnościami wekslowymi,
 - wierzytelnościami objętymi akredytywami,
 - wierzytelnościami powstałymi na tle umów leasingowych

FUNKCJE UMOWY FORFAITINGU

KREDYTOWA

DYSPENSOWA

KUMULACJI
KAPITAŁU

STRONY UMOWY FORFAITINGU

FORFAITYSTA –
ZBYWCA
WIERZYTELNOŚCI

FORFAITER –
INSTYTUCJA
FORFAITINGOWA

PODMIOTY DODATKOWE

DŁUŻNIK

**PODMIOT
UDZIELAJĄCY
ZABEZPIECZENIA**

RODZAJE FORFAITINGU

WŁAŚCIWY	NIEWŁAŚCIWY
• wraz ze sprzedażą wierzytelności pieniężnej zbywca wierzytelności zostaje zwolniony od wszelkiej odpowiedzialności dotyczącej sprzedanej wierzytelności; • ciężar odpowiedzialności obciąża instytucję zajmującą się forfaitingiem (od przejścia wierzytelności ponosi odpowiedzialność za wypłacalność dłużnika, ryzyko zmian oprocentowania kapitału, ryzyko walutowe, ryzyko zmian gospodarczych); • wraz z przejściem na instytucję wierzytelności ponosić on będzie ryzyko wypłacalności dłużnika; • do momentu zawarcia umowy ryzyko to obciążało zbywcę wierzytelności; • dochodzi do definitywnego przejścia wierzytelności przedsiębiorcy na rzecz instytucji zajmującej się forfaitingiem (wierzytelność nie może powrócić do zbywcy, nie łączy się z prawem regresu) • nawet w przypadku niewypłacalności dłużnika instytucja nie może żądać od przedsiębiorcy równowartości nieściągniętej wierzytelności	• brak jest obciążenia instytucji zajmującej się forfaitingiem wszelkim ryzykiem związanym z przejmowaną wierzytelnością; • mimo zawarcia umowy ryzyko nadal związane jest ze zbywcą wierzytelności; • brak jest definitywnego przejścia wierzytelności na rzecz instytucji zajmującej się forfaitingiem; • prawo regresu – w przypadku niewypłacalności dłużnika.

PRZEDMIOT UMOWY FORFAITINGU

- wierzytelność pieniężna
- przedmiotem forfaitingu zazwyczaj jest jedna, indywidualnie oznaczona wierzytelność
- zbywane wierzytelności w ramach umowy forfaitingu charakteryzuje się średnioterminową lub długoterminową formą finansowania, przez okres od sześciu miesięcy do dziesięciu lat.

DODATKOWE USŁUGI

- forfaitingu, podobnie jak w przypadku faktoringu, może być także prowadzenie usług przez forfaitera na rzecz forfetysty

Dodatkowe usługi nie są związane bezpośrednio z przelewem wierzytelności i są wykonywane w zakresie obsługi handlu zagranicznego, np. jako:

- a) badanie warunków płatności i rozliczeń;
- b) uzyskanie odpowiednich zezwoleń np. na przywóz;
- c) obsługa prawna.

ZAWARCIE I FORMA UMOWY

- zawarcie umowy forfaitingu podlega ogólnym zasadom prawa cywilnego dotyczącym zawierania umów; mają tu więc zastosowanie przepisy k.c. dotyczące zawierania umów, czynności prawnych, wad oświadczenia woli, warunku, terminu przedstawicielstwa, swobody zawierania umów:
 - **oferta i jej przyjęcie;**
 - **negocjacje:** w praktyce między zbywcą wierzytelności, a instytucją zajmującą się forfaitingiem; umowa zostaje zawarta jeżeli dojdą do porozumienia co do wszystkich postanowień umowy, które były przedmiotem negocjacji;
 - **aukcja i przetarg.**
- przesłanką skutecznego zawarcia umowy forfaitingu o charakterze podstawowym jest przedłożenie przez zbywcę wierzytelności instytucji zajmującej się forfaitingiem odpowiednich dokumentów określających m. in.:
 - umowę podstawową,
 - wartość przedmiotu umowy,
 - termin,
 - sposób zapłaty,
 - potwierdzenie przez dłużnika przedmiotu tej umowy,
 - związane z przedmiotem prawo rękojmi i gwarancji.
- umowa może być zawarta w formie dowolnej;
- w praktyce zawierana w formie pisemnej – dla celów dowodowych;
- niektóre instytucje zajmujące się forfaitingiem dysponują gotowymi formularzami umów forfaitingowych (umowa formularzowa) – umowa adhezyjna.

ZMIANA I USTANIE UMOWY FORFAITINGU

ZMIANA

- może być dokonana w każdym czasie za zgodną wolą stron:

USTANIE

- podlega ogólnym zasadom wygasania zobowiązań;

Ustanie umowy następuje w przypadkach:

- wykonania umowy zgodnie z treścią zobowiązania,
- rozwiązania umowy za zgodą stron,
- upływu czasu na jaki była zawarta,
- odstąpienia od umowy (powinno być przewidziane umową),
- wypowiedzenia umowy.

PRAWA I OBOWIĄZKI STRON

ZBYWCA WIERZYTELNOŚCI – OBOWIĄZKI

- przeniesienie swojego prawa do określonej wierzytelności;
- wydanie wszystkich dokumentów związanych z wierzytelnością;
- świadczenie określonych umową świadczeń pieniężnych określonych umową na rzecz instytucji zajmującej się forfaitingiem; są to **koszty forfaitingu** – obliczane indywidualnie dla każdego zbywcy wierzytelności, które uwzględniają sytuację polityczno-gospodarczą w kraju siedziby dłużnika, rodzaj wierzytelności będącej przedmiotem umowy, wysokość prowizji pobieranej przez instytucję;
- zapłata prowizji na rzecz instytucji zajmującej się forfaitingiem – jest to kwota o jaką instytucja pomniejsza kupowaną wierzytelność (stopa procentowa prowizji waha się z reguły w granicach 15% w stosunku rocznym).

INSTYTUCJA ZAJMUJĄCA SIĘ FORFAITINGIEM – OBOWIĄZKI

- zapłata zbywcy wierzytelności ceny za kupowaną wierzytelność, pomniejszonej o określoną umową prowizję.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NIEWYKONANIE LUB NIE NALEŻYTE WYKONANIE UMOWY

- skutki niewykonania lub nienależytego wykonania umowy określają przepisy ogólne (art. 471 i nast. k.c.) – odpowiedzialność umowna na zasadzie winy;
- strony odpowiadają wobec siebie także z tytułu wyrządzenia szkody – *ex delicto* (art. 415 i nast. k.c.);
- niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy może polegać na:
 - **w przypadku zbywcy wierzytelności:**
 - nieuiszczeniu prowizji,
 - odpowiedzialność za przedmiotową wierzytelność,
 - odpowiedzialność za wady prawne przedmiotowej wierzytelności,
 - za bezzasadne odstąpienie od zawartej umowy;
 - **w przypadku instytucji zajmującej się forfajtingiem:**
 - niezapłaceniu umówionej ceny za przedmiotową wierzytelność;
 - w relacji z dłużnikiem – wg. ogólnych zasad z k.c.
- w przypadku gdy zbywca wierzytelności i instytucja zajmująca się forfajtingiem zawarły umowę przedwstępną, a umowa przyrzeczona nie doszła do skutku, obydwie strony mogą ponosić odpowiedzialność kształtowaną w granicach ujemnego interesu stron – strona poszkodowana może dochodzić naprawienia szkody.
- strony ponoszą także odpowiedzialność w przypadku bezzasadnego odstąpienia od umowy forfajtingu.

FORFAITING A FAKTORING

FORFAITING	FAKTORING
ZAWSZE BEZ REGRESU	WŁAŚCIWY – BEZ REGRESU NIEWŁAŚCIWY – Z REGRESEM
ŚREDNIOTERMINOWA LUB DŁUGOTERMINOWA FORMA FINANSOWANIA	KRÓTKOTERMINOWA FORMA FINANSOWANIA
ŚWIADCZENIE DODATKOWYCH USŁUG, CO DO ZASADY NIE JEST PRZEDMIOTEM UMOWY	ŚWIADCZENIE DODATKOWYCH USŁUG JEST PRZEDMIOTEM UMOWY
PRAWIE ZAWSZE WYSTĘPUJĄ ZABEZPIECZENIA	MOGĄ WYSTĘPOWAĆ ZABEZPIECZENIA
NAJCZĘŚCIEJ TAJNY	NAJCZĘŚCIEJ JAWNY
NIE WYSTĘPUJE FORMA ZALICZKOWA	FORMA ZALICZKOWA I DYSKONTOWA
ZWYKLE POJEDYNCZA, INDYWIDUALNIE OZNACZONA WIERZYTELNOŚĆ	CZĘSTO STOSUNEK PRAWNY O CHARAKTERZE CIĄGŁYM
SPŁACANE WIERZYTELNOŚCI CZĘSTO W FORMIE RAT	SPŁACANIE WIERZYTELNOŚCI W CAŁOŚCI